

DE PROFEET MALEACHI.

Het Boek der Profetieën van Maleachi bevat de voorspellingen van den laatsten der Profeten des Ouden Verbonds.

Wie Maleachi is geweest, wat hij deed aler hij tot het profetische ambt werd geroepen, weten wij niet. Ja zelfs zo weinig is zijn persoon bekend, dat er mannen van naam zijn geweest, Vitringa en Hengstenberg, die gemeend hebben, dat Maleachi niet de wezenlijke naam van den Profeet is geweest, maar eenvoudig zijn ambtstitel.

Ook LXX spreekt niet van Maleachi, maar van aggelou autou

Volgens den inhoud van zijn Boek is hij een tijdgenoot van Nehemia geweest en heeft geleefd, is in elk geval opgetreden later dan Haggai en Zacharia, dewijl hij den tempelbouw als voltoerd voorstelt en van een volledigen tempeldienst spreekt.

Het Boek laat zich verdelen in vier delen.

Het eerste deel (Hoofdst. 1:2-2 :9) stelt voor de oneindige en ongehoudene goedertierenheid Gods voor Zijn Bondsvolk.

Het tweede deel (Hoofdst. 2:10-16) stelt God voor in Zijn betrekking als Vader van Zijn volk.

Het derde deel (Hoofdst. 2:17-3 :18) predikt de trouweloosheid en ongehoorzaamheid van het volk en daartegenover de komst van den Heere God als straffend rechter tegenover de goddelozen en als Zonne der gerechtigheid voor Zijn volk.

Het vierde deel (Hoofdst. 4) wijst op de voorbereiding van de komst des Heeren door de verschijning van den tweeden Elia.

Het gehele Boek dient, om onder het teruggekeerde Israël de opkomende zonde van verachten van den dienst des Heeren te bestrijden, maar ook, om het vrome zaad van Israël te versterken en te vertroosten door de voorspelling van den Engel des Verbonds en van Diens voorloper.

HOOFDSTUK 1.

STRAF DER ONDANKBAARHEID JEGENS GODS LIEFDE.

1. De last, de aankondiging van straf (Jes. 13:1) van het woord des HEEREN tot Israël, het gehele volk van God, dat uit Babel is teruggekeerd, door den dienst van Maleachi, ten tijde der afwezigheid van Nehemia van Jeruzalem tussen 433-410 v. Chr. (Neh. 13:6), ongeveer 80 jaren na Zacharia.

De laatste Profeet van het Oude Testament is, wat zijn persoon aangaat, zo onbekend, dat men zelfs aan zijn bestaan heeft getwijfeld, en zijnen naam (= bode des Heeren) voor ene naam misschien van Ezra heeft gehouden. Het bovenstaande opschrift had wel van zulk ene opvatting mogen terughouden, waarin toch duidelijk de naam als eigen naam is gebruikt. Komt deze naam zeer opmerkelijk juist voor dezen Profeet voor, zo ligt toch ook bij de andere Profeten reeds in hunnen naam aanwijzing van den inhoud hunner voorzeggingen (vgl. bij Jeremia), en kan dat ons nooit recht geven het geschiedkundige van onzen Profeet te ontkennen. Het Boek zijner profetieën, waarin hij waarschijnlijk alleen de hoofdgedachten van zijne mondeling gehouden reden tot een welgeordend, aan elkaar sluitend geheel heeft saamgevoegd, is in 3 hoofdafdelingen verdeeld, aan welke hij, evenals Zacharia (Hoofdst. 1:2-6) een kort woord laat voorafgaan, om daardoor zijnen lezers het rechte gezichtspunt te openen, waaruit zij de volgende voorzeggingen moeten verstaan. Daarin stelt bij hun de trouwe liefde Gods jegens Zijn volk voor ogen, om daardoor het mismoedige volk te lokken, en het alle volgende ernstige woorden van straf als woorden der liefde des Heeren te laten voorkomen. Vervolgens wendt hij zich in het eerste deel (Hoofdst. 1:6-2 :9) tegen de Priesters, die door onheilige waarneming van den dienst des altaars zelfs den naam des Heeren ontheiligen, en bedreigt ze met zware straffen. In het tweede deel (Hoofdst. 2:10-16) bestraft hij de goddeloze huwelijken, die de gemeente sluit, daar men, tegen de wet, en ongedachtig aan de verkiezing van Israël, heidense vrouwen huwde, en daartoe willekeurig uit vleselijke begeerlijkheid van de vorige echtgenoot scheidde. In het laatste gedeelte (Hoofdst. 2:17-3 :24) bestraft hij de onder het volk steeds toenemende ongodsdienstigheid, in welke men loochende dat de Heere een heilig en rechtvaardig God was, en misdadig beweerde, dat het geheel nutteloos was, den Heere door opvolging Zijner geboden en het mijden der zonde te dienen. Tegenover zulk ene misdadige gezindheid verzekert de Profeet, dat het gericht des Heeren, waardoor Hij Zijne heiligheid en het onderscheid tussen vromen en goddelozen zal openbaren, niet uit zal blijven, maar onvoorziens zal komen. Aan Zijne verschijning ten gerichte zal Hij echter, om de goddelozen tot bekering te roepen Zijnen bode, den Profeet Elia, laten voorgaan, om dan zelf plotseling als de Bode des verbonds tot Zijnen tempel te komen, de misdadigers uit te delgen, maar de godvruchtigen te louteren en te zaligen. De schrijfwijze van den Profeet is in onderscheiding van de dikwijls hoog poëtische en verhevene rede der vroegere Profeten, volgens de behoefte van zijnen tijd ene meer lerende, daar hij meestal ene algemeen erkende waarheid bovenaan plaatst, en door tegenwerpingen, welke hij zich laat maken, en door weerlegging van deze bij wijze van een gesprek, die ontwikkelt.

2.

Vs. 2-5. Het voorwoord. De inhoud der voorrede en tevens de test van alle straf- en troostredenen van Maleachi is: de trouwe liefde des Heeren jegens Zijn volk, hoe die zich van den beginne, reeds in de verkiezing van Jakob, en de verwerping van Ezau, in de gift van het goede land aan Zijn volk, en den rijken zegen daarover, en aan de andere zijde in de vervloeking en vernieling van het aan Gods volk vijandige land Edom, eindelijk ook nu door openbaring Zijner heerlijkheid, Zijner genade en Zijner bescherming over Zijn volk en over de grenzen van Zijn land heeft betoond.

2. Ik heb dat is de somma van al Mijn doen en laten omtrent u-u lief gehad, zegt de HEERE, maar gij zegt, en betuigt die gezindheid door uw leven: waarin hebt Gij ons liefgehad? Waarin hebt Gij ons dat betoond? Wij bemerken daarvan niets, want alles is smart en armoede rondom ons, en te vergeefs wachten wij op de vervulling Uwer grote beloften (vgl. Neh. 13:6). Was niet Ezau Jakobs, uws stamvaders, tweelingbroeder? Had hij dan niet volkomen dezelfde aanspraak op Mijne liefde en genade, en moest men niet verwachten, dat Ik Mij jegens hem geheel en al zo zou gedragen als tegen Jakob (Rom. 9:10 vv.)? spreekt de HEERE: nochtans heb Ik Jakob alleen liefgehad, daar Ik reeds vóór zijne geboorte, eer de kinderen goed of kwaad hadden gedaan, hen had verkoren, en deze keuze der genade aan zijne nakomelingen tot heden heb bevestigd.

Hoe? Is dat een zware last (vs. 1)? is dat niet de hoogste vreugde en troost? O ja, op zich zelf zeker; maar zulk ene goddelijke liefde wordt tot de grootste last, wanneer zij kon versmaad worden. Dit heeft God door alles tot dit Israël willen zeggen: "Ik heb u lief. " Zo heeft Hij gesproken van Abraham af, ten tijde van Mozes, van David, van Jesaja, en nu ook weer van Ezra en Nehemia. Maar de betuiging: "Ik heb u lief gehad, " moet nog dieper worden opgevat, namelijk: liefde is al Mijn handelen met u geweest, ook de kastijding, want Ik heb u Mijn woord gegeven, u Mijn wezen geopenbaard, dat gij, in Mij geheiligd, het leven zoudt hebben. Ik wil zo gaarne uw God en uw alles zijn; dat was Mijn wil onder al Mijn handelen met u.

O God, welk ene goedheid! Gij hebt zelfs de ziel lief, die u heeft verlaten, omdat Gij ze daartoe verkoren hebt uit reine liefde. Gij bemint ze met onverdiende, onderscheidende liefde, en laat Uwe genadige voorzienigheid over haar regeren. En toch, vraagt zij niet naar de bewijzen Uwer liefde! Israël had Uwe liefde niet opgemerkt, zij was te vergeefs aan hen geweest! Zo gaat het tegenwoordig nog met de meeste mensen. Zij denken, dat zij het hun hebben gedaan, en nu Gods loon mogen verwachten. Christus heeft Zich hun geheel overgegeven, om hun gerechtigheid en hun leven te zijn door Zijn bloed en Zijnen dood, Hij geeft Zich dagelijks hun te smaken door Zijn Woord en Sacrament, en toch komt hun dit als niets voor, zodat zij vragen: "Waarmee heeft ons God lief gehad?" Zij hongeren toch alleen naar aards genot en aardse rust, en Gods liefde, Christus met de gehele zaligheid, is hun niets.

3. En Ezau heb ik gehaat 1) met het gehele volk, dat van hem afstamt. Ik maakte hem niet tot drager Mijner grote beloften, maar tot knecht van zijnen broeder; Ik gedroeg Mij in ieder opzicht zo geheel anders jegens zijn volk den jegens u, dat het slechts het tegendeel van liefde kan worden genoemd. En Ik heb, om die reden zijne bergen, die Ik hem tot woonplaats had gegeven, door de Chaldeën, Mijne werktuigen om te straffen, gesteld tot ene verwoesting, en

zijne erve voor de draken der woestijn, voor de huilende jakhalzen en andere woestijndieren, dat zij eeuwig daarin zullen verkeren.

1) Gods vrije liefde en genade, welke in niets haren beweeggrond heeft dan in Zichzelven, was de enige oorzaak, dat Hij Jakob verkoos, niet in de eerste plaats, maar om Zijn dienaar te zijn, door wien Hij allen volken heil zou laten toekomen. Hoe meer nu het begenadigd welbehagen Gods in Jakob en zijn volk zich verwezenlijkt en helder schittert, en hoe meer Edom zich verhardt en Gods gerichten eist, des te meer komt de keuze, wat Edom aangaat, in verhouding tot de liefde, die Jakob heeft verkoren, als haat tegen Edom voor. "Wanneer Israël den Heere daarna liefhad, zo had de Heere hem eerst liefgehad en tot Zich getrokken uit enkel barmhartigheid (Jer. 31:3). De Heere beminde hem niet, omdat Hij wist, dat Israël en zijn geslacht Hem getrouw zou zijn. maar hoewel Hij wist, dat hij niet getrouw was. Die eerste goddelijke, genadige keuze te willen begrijpen, en naar redenen onderzoek te willen doen, is een vergeefs en daarom dwaas werk, dat gemakkelijk in wrevel kan ontaarden.

In deze woorden spreekt zich uit het volstrekt Souvereine recht Gods op den mens, op Zijn schepsel. Want niet omdat Jakob Hem zou eren, en Ezau zich van Hem zou afkeren, had de Heere Jakob gekozen en Ezau verworpen, want dit is hier de betekenis van haten, maar omdat God dit Zich voorgenomen had in Zichzelven.

De lijn van Abraham, van Izaäk ging niet over op Ezau, maar op Jakob, opdat aldus zou blijken, dat het niet is desgenen, die loopt, noch desgenen, die wil, maar des ontfermenden Gods.

4. Ofschoon Edom zei: Wij zijn verarmd, onze staat en ons land zijn verwoest, doch wij zullen de woeste plaatsen weer opbouwen, zodat onze vroegere, heerlijkheid zich nog schoner uit het puin zal verheffen; also zegt de HEERE der heirscharen, die over hemel en aarde met almacht regeert: Zullen zij de ruïnen hunner steden weer opbouwen, zo zal Ik ze steeds weer door nieuwe werktuigen afbreken, en men zal hen, al die landen der Edomieten, ten allen tijde noemen: Landpale der goddeloosheid, die door den Heere vervloekt, en allen, die daarin wonen, een volk, op hetwelk de HEERE vergramd is, en dat zijne genade niet zal aanschouwen tot in eeuwigheid.

De vervulling dezer profetie kan bij gebrek aan geschiedkundige berichten niet tot in bijzonderheden worden aangewezen. Slechts zoveel schijnt zeker, dat in den Perzischen tijd de macht der Edomieten geheel gebroken werd. Want als de Edomieten, die in den Chaldeeuszen tijd zelfs het zuiden van Palestina hadden bezet (Ezech. 35:10. 1 Makk. 5:65) ook nog in den tijd van de Seleucidische verdrukkingen hunnen haat tegen Israël zochten te tonen (1 Makk. 5:3. 2 Makk. 10:15) werden zij niet alleen door Judas Makkabeüs herhaaldelijk vernederd, maar zelfs door Johannes Hyrkanus geheel bedwongen, tot besnijdenis genoodzaakt en den Joodzen staat ingelijfd. En wanneer zij ook in den hierdoor ontstanen Joodsch-Edomietischen staat een tijd lang heerschappij voerden (Herodes en de Herodianen), verdwijnen zij toch spoedig daarop, sedert de verwoesting van Jeruzalem, geheel uit de geschiedenis, en verdwijnen zij onder de Arabieren.

Wat hier van het geschiedkundig volk der Edomieten gezegd is, heeft in dezelfde mate betrekking op alle de Edomieten, volgens de gezindheid (Obadja 1:1), welke voor het linzenkooksel der snode wellust en eer hun kindschap van God verkocht hebben. Alle deze valse broeders der halfgelovigen en ongelovigen, die op Edoms gebied overgaan, en het gelovige volk Gods met Edom laat haten, behoren tot de vervloekte grenzen, tot het volk, waarop God eeuwig toorn. Alleen binnen Israëls grenzen is genade en eeuwig heil te vinden.

5. En uwe lichamelijke, ogen zullen het zien, hoe zich deze Mijn haat tegen Edom zal openbaren, en het hem nooit zal gelukken Mijnen vloek van kracht te beroven, en gijlieden zult dan zeggen, gij, die nu met een ondankbaar hart Mijne liefde voor Jakob en zijn volk loochent: De HEERE zij in Zijn genadig, liefdevol bestuur groot gemaakt, van de landpale Israëls af 1)!

1) Deze voorspelling staat nog vast en overleeft alle oordelen, welke over het hardnekkige volk nog heden komen en in de toekomst zullen komen.

Als volk heeft Israël nog niet zo uitgeroepen, als de Profeet het verkondigt, maar het zal dit eerst dan doen, wanneer het ook roept: "Geloofd zij Hij, die daar komt in den naam des Heeren. " Tot dien tijd wordt het woord slechts voorafbeeldend vervuld in de Christelijke kerk, zo dikwijls de Heere der Edomieten macht in haar verslaat (Jes. 34:17).

De betekenis is deze, dat de naam des Heeren zou groot gemaakt worden verre over de grenzen van Israël heen, waar Hij Zijne grootheid den mensen, door de daden van Zijne macht en genade, verhoogt.

Vs. 6-Hoofdst 2:9. Na deze algemene inleiding beginnen nu de bijzondere bestraffingen, vooreerst de bestraffing van de verachting des Heeren, welke de priesters door het brengen van slechte, gebrekkige offers aan den dag legden. De Profeet gaat uit van de algemeen erkende waarheden, dat een zoon zijnen vader, een knecht zijnen heer eert, en dat de Heere de Vader van Israël is. Hij zoekt daarop de Priesters tot een levendig bewustzijn te brengen van hun zware zonde, waarin zij den Heere gering achten. Het hare beter, wanneer de tempel des Heeren geheel werd gesloten, dan dat Zijn boven alles verheven, en eens door alle heidenen geprezen naam door zulke offeranden zonder geloof, en vloek aanbrenge, werd ontheiligd; want de Heere heeft de offeranden niet nodig. Vervloekt zij ieder, die offeranden brengt, welke niet deugen (vs. 6-14). Na zulk ene strafprediking kondigt de Profeet den Priesters de straf aan, welke hen zou treffen, wanneer zij van hun misdaad van verachting des Heeren geen afstand deden. De Heere zal al hunnen dienst bij het altaar en het heiligdom te niet doen, en hen zelve aan de diepste verachting prijs geven: want Levi, met wien de Heere het verbond had gesloten, en zijne nakomelingschap, de oudere priesterstand, wandelde in al de inzettingen van des Heeren verbond, en vervulde zijne heilige roeping. Daarom ontving hij ook de beloofde genadegiften, maar zij, de tegenwoordige priesters, hadden het verbond van hun zijde gebroken .

6. Een zoon zal den vader eren, en een knecht zijnen heer1), zo als gij gewis allen toestemt; ben Ik dan een Vader van Israël, en Ik ben het zeker (Deut. 32:6. Jes. 63:16. Ps. 100:3), waar

is Mijne eer, die Mij als Vader toekomt? En ben Ik een Heere van Israël, en dat ben Ik, daar Ik het tot Mijn erfdeel heb gesteld, waar is Mijne vreze, de vreze, welke een knecht aan zijnen heer verschuldigd is; zegt de HEERE der heirscharen tot u, o priesters, verachters Mijns naams, die dus het tegendeel doet van hetgeen enen zoon en enen knecht betaamt; maar gij zegtin uwe gehuichelde eigengerechtigheid: Waarmee hebben wij zulk een zwaar verwijt verdiend? waarmee verachten wij Uwen naam? 1)

1) De natuur heeft deze wet in het hart der mensenkinderen geschreven, vóórdat God ze op den berg Sinaï schreef, ja, een knecht, hoewel zijne verplichting aan zijn meester niet natuurlijk is, maar door vrijwillige overeenkomst zal het nochtans zijn plicht achten hem te eren, zijne bevelen in acht te nemen, en getrouw te zijn aan zijne belangen. Maar de Priesters, die Gods kinderen en knechten zijn, eerden en vereerden Hem niet.

2) Vooreerst richt de Heere Zijne vraag tot de Priesters, niet alsof deze alleen Hem de eer en vreze onthielden, maar omdat van hen wegens hun ambt en hun bijzondere roeping tot den dienst in het huis des Heeren nog het eerst had kunnen verwacht worden, dat zij ten minste de Heere gene reden tot ontevredenheid zouden geven, en omdat, wanneer zij den Heere de ere, welke Hem toekwam, onthielden, hun schuld dubbel groot was, daar zij toch de roeping hadden, om het volk in ware verering en vreze des Heeren voor te gaan, en zij door verwaarlozing of verkeerde volvoering van deze hun roeping, ook het overige volk tot geringschatting en verachting des Heeren verleidden.

7. Gij brengt op Mijn altaar verontreinigd brood, offers van dien aard, welke allerlei door Mij verbodene verkeerdheden in zich hebben (Jes. 21:6, 8, 17), en gij zegt: Waarmee verontreinigen wij U? Daarmee aan de ene zijde-dit zij u ten antwoord-dat gij openlijk voor de mensen, in uwe ongelovige onverschilligheid zegt: Des HEEREN tafel of altaar is verachtelijk, is iets op welks heilighouding het niet veel aankomt.

Als brood worden de offers niet alleen daarom voorgesteld, omdat zij door den Heere op gelijke wijze, namelijk door middel van het vuur, verteerd worden, als de mens zijne spijs verteert, maar ook en vooral daarom, omdat de Heere die evenzeer nodig heeft, Om Israëls genadige God te kunnen blijven, als de mens de spijs nodig heeft, om in leven te blijven. De Heere heeft wel tot Zijn levensonderhoud, tot de mogelijkheid van Zijn voortdurend bestaan, de offeranden niet nodig; maar de offers moeten volgens des Heeren eigene instelling het zinnebeeldige middel zijn, waardoor Israël den Heere als zijnen genadigen God behoudt. Daar dit middel echter ook slechts een zinnebeeldig is, zo spreekt het van zelf, dat het zonder werking, en in des Heeren ogen zonder waarde is, zodra dat wegvalt, tot welke voorstelling het dient: de gehoorzaamheid aan den Heere, de vreze des Heeren, de overgave aan den Heere.

8. Want aan de andere zijde, als gij met dezelfde gezindheid wat blinds aanbrengt om te offeren, het is, alhoewel gij daardoor zonder vreze de meest uitdrukkelijke voorschriften der wet (Lev. 22:20-25. Deut. 15:21; 17:1) overtreedt, bij u, volgens uwe mening; niet kwaad! en eveneens als gij wat kreupels of kranks aanbrengt, het is niet kwaad! denkt gij, zodat men het u als verachting van Zijnen naam zou kunnen ten kwade duiden! Brengt dat toch eens aan

uwen vorst, den Perzischen stadhouder, ten geschenke; zal hij om zulk een geschenk een welgevallen aan u hebben? of zal hij uw aangezicht opnemen, en uit gunst jegens u het geschenk als goed aanmerken? zegt de HEERE der heirscharen.

De Profeet denkt hier aan tweeërlei offeranden; vooreerst besteedden de Priesters het door Israël tot onderhouding van den offerdienst saamgebrachte geld (Neh. 10:32 vv.) tot aankoop van blinde, lamme en zieke dieren, voor het altaar des Heeren, en aan de andere zijde, wanneer het volk hun dergelijke dieren tot privaat-offers bracht, namen zij die gewillig aan, en offerden ze zonder bedenking.

9. Nu dan, smeekt toch eens het aangezicht van God, wien gij voortdurend zulke slechte offers aanbiedt, dat Hij ons, Zijn volk, genadig zij, het uit zijnen behoeftigen toestand bevrijde, en opnieuw zegene. Antwoordt toch niet naar den wens van uw hart; want zulks, het brengen dier slechte offeranden, is van uwe hand geschied, van u, die Hem daarop moet bidden, en Zijne genadige verhoring met offeranden moet afsmeken, zal Hij uw aangezicht opnemen? zal Hij om uwentwil en om uwe slechte offers Zich uwer ontfermen? zegt de HEERE der heirscharen.

10. Wie is er ook onder u, die de deuren om niet toesluit? en gij steekt het vuur niet aan op Mijn altaar om niet 1) Ik heb toch genen lust aan u met uw eigengerechtig, huichelachtig hart, zegt de HEERE der heirscharen a), en het spijsoffer is Mij, zo min als enige offer van uwe hand niet aangenaam. 2)

a) Jes. 1:11. Jer. 6:20. Amos 5:21, 22.

1) De Heere komt in deze verzen op tegen de huichelachtige en leugenachtige daden van Priesters en volk. Men wilde zich van des Heeren dienst niet vrijmaken, maar men diende den Heere niet van harte. Het was alleen slechts vorm, waaraan het wezen des harten ontbrak. En daarom is het, wie is er onder u, hier op te vatten in den zin van: Was er ook maar één onder u, die dat deed.

Ook nu geldt het weer als in de dagen van Jesaja, dat het ganse hoofd ziek was en het ganse hart mat.

2) Het spijsoffer bestond uit tarwemeel, korenaren, olie, wierook en zout, en werd als ene vrijwillige gave den Heere aangeboden in bepaalde voorgeschrevene gevallen.

De stof van het spijsoffer werd tot den Priester gebracht, die er een handvol van nam, en het onder het altaar legde met het reukwerk tot een liefelijken reuk voor den Heere. Het overblijvende was voor de reine Priesters, en moest door deze in het voorhof gegeten worden, omdat het ene heiligheid der heiligheden was. Meestal maakte men echter van het tarwemeel koeken, die in den oven of in een pan of ketel gebakken werden, en waarmee de Priester op gelijke wijze handelde. Het spijsoffer had ten dele betrekking op Christus, van Wien de profetie (Dan. 9:27) zei: dat Hij het spijsoffer zou doen ophouden, omdat Hij Zich zelf voor ons, Gode tot een welriekenden reuk heeft overgegeven (Ef. 5:2). Ten dele zag het op de

gelovigen, die door Hem geheiligd en toebereid zijn, om Gode lieflijke offeranden aan te bieden, gelijk voorzien was (Jes. 66:20): "Zij zullen al uwe broeders uit alle heidenen ten spijsoffer brengen. Christus is hierin ons geworden heiligmaking van God. Hij vervult alles in allen, terwijl de gemeente, welker Hoofd Hij is, Zijne vervulling is (Efeze 1:21). Gelijk de spijs het leven onderhoudt en tot werkzaamheid bekwaam maakt, also is Christus voorgesteld als de allerzuiverste meelbloem de spijs des Vaders, wiens leven ook genade en liefde in Christus, genoeg en ruste vond, en door Christus bekwaam was om dat leven daar buiten aan zondaren te openbaren. Christus heeft Zich als die spijs van Gods welbehagen aan Zijne gemeente gegeven, toebereid met de olie Zijns Geestes en met den wierook Zijner voorbeding, opdat de gelovigen in Zijne gemeenschap zich Gode zouden kunnen toewijden, en wel zodanig, dat zij zelf van Christus eten en door Hem gevoed worden, terwijl zij zich met Hem voor God stellen als een offer van verootmoediging en dankzegging. Dat is hun offer: de uitoefening ener oprechte liefde, die de bedroefden troost, de weduwen en wezen bezoekt in hun verdrukkingen, de vreemdelingen herbergt, de naakten en de hongerigen spijst. Verschillende uitdrukkingen in het Nieuwe Testament wijzen ons daarop: "Ik heb alles ontvangen, " zegt Paulus (Fil. 4:18), en ik heb overvloed, ik ben vervuld geworden, als ik van Epafroditus ontvangen heb, dat van u gezonden was als enen welriekenden reuk en aangename offerande Gode welbehagelijk. Zo ook Hebr. 13:6 "Vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet, want in zodanige offeranden heeft God een welbehagen. "

11. Maar Ik zal Mij weten schadeloos te stellen, van den opgang der zon tot haren ondergang, zal Mijn naam groot zijn, en met heilige handen geprezen worden onder de Heidenen, tot welke Mijn rijk zal komen, wanneer Israël zich geheel in de verachting Mijner eer zal verstokt hebben; en aan alle plaats zal Mijnen naam reukwerk toegebracht worden, en een rein spijsoffer, dat van gehoorzaamheid en overgave des harten getuigenis geeft; want Mijn naam zal groot zijn onder de Heidenen, zegt de HEERE der heirscharen.

De Roomse kerk maakt van dit vers gebruik als Bijbelse bewijsplaats voor hare leer van het misoffer (Canones et decreta concilii Tridentini Sess. XXII. "Een rein offer is dat, hetwelk door gene onwaardigheid of boosheid dergenen, die het brengen, ontheiligd kan worden: dat dit reine offer Zijnen naam aan alle plaatsen zal worden toegebracht, heeft de Heere door Maleachi voorzien). Ene eenvoudige, duidelijke uitlegging, volgens den samenhang en de analogie der Heilige Schrift, geeft het duidelijke bewijs, dat de Profeet hier sprak van geen ander offeren, dan van het gebed, de overgave des mensen aan God, van de goede werken, welke uit het geloof in Christus, het enige eeuwige offer voortkomen. Zo begrijpen ook de meeste kerkvaders, van Justinus den martelaar af, onze plaats, en zo zij ook in die woorden tevens ene heenwijzing op het Heilig Avondmaal zien, zo is bij hen toch geen spoor te vinden van de mening, als ware hier het onbloedige misoffer der Roomse kerk geprofeteerd. Alleen Cyprianus en Theodoretus beschouwen onze plaats als ene voorziening van een offer, dat sterk aan het misoffer herinnert, als een offeren van Christus, door de Priesters te volbrengen.

12. Maar gij ontheiligt dien, als gij zegt: Des HEEREN tafelof altaar is ontreinigd 1), is niet beter dan elke andere plaats, en men doet geen onrecht, wanneer men dieren brengt, waaraan gebrek is, en haar inkomen, wat er opgebracht wordt, hare spijs, elk offer van welken aard het ook zij, is verachtelijk.

1) De geveinsde en sleurachtige godsdienst is een ontheiligen en een ijdel gebruiken van Gods Naam en in zijn soort een schrikkelijke verbreking van het derde gebod, om welke God de mensen niet zal onschuldig houden.

13. Nog zegt gij: Ziet wat ene vermoeidheid voor den dienst van het altaar des Heeren! maar gij zoudt het kunnen wegblazen, gij acht het voor niets, dat gij verwaardigd zijt in Zijn heiligdom te dienen, gij slaat het in den wind, zegt de HEERE der heirscharen. Gij toont deze verachting van het altaar en den dienst des Heeren openlijk daardoor, dat gij brengt tot het altaar ook hetgeen geroofd is, dat door ene strafwaardige misdaad verworven is, en dat kreupel en ziek is, hetgeen de Heere in Zijne wet toch alles als ongeschikt voor het offer heeft aangewezen (Lev. 22:20 vv.); gij brengt ook 1) spijsoffer, zegt het zelf: Zou Mij zulks aangenaam zijn van uwe hand? zegt de HEERE.

1) Beter: Gij brengt also het spijsoffer. De Heere komt ook hier op tegen het verachten van Zijn dienst. Het is hier geen sleurdienst meer, zoals in het vorige vers, maar een verachten van en een zich weinig bekommeren om den dienst des Heeren. De dienst des Heeren is hun een last geworden en daarom bekommeren zij zich er niet om, of de offeranden goed zijn of niet.

Daarom spreekt de Heere het ook uit, dat Hij geen lust heeft aan de kreupele offers van de Israëlieten.

14. Ja, vervloekt zij de bedrieger, die in zulke gevallen, waarin de wet het offeren van een mannelijk offer verlangt, een vrouwelijk brengt, voorgevende dat hij geen ander heeft, en toch een mannetje in zijne kudde heeft; en vervloekt zij ieder, die den Heere belooft, ene gelofte doet, en offert, dat verdorven is, die om zich van zijne belofte zo gemakkelijk en goedkoop mogelijk af te maken, offert, dat verdorven is (Lev. 1:3, 10; 22:18 v. 4:3, 23). Zulk ene misdaad moet zwaar worden gestraft; want Ik ben een groot Koning, de Hoogste in alle landen, die meer dan iemand op aarde aanspraak mag maken op eerbied en gehoorzaamheid, zegt de HEERE der heirscharen, en Mijn naam is vreselijk zelfs onder de Heidenen 1), hoeveel te meer moest hij het zijn voor Mijn volk en zijne Priesters.

1) De Heere heeft een groten afkeer van de zonden, die onder de schoonste voorgeving van ijver en godzaligheid geschieden, als van dezulke, die onder hun eigen kleuren voorkomen, als zijnde die een dubbele ongerechtigheid. Want de bedrieger is vervloekt, die alles doet onder een voorwendsel van ijver en vorderlijkheid, geloften doende, die een getuigenis zijn van een zonderlinge tegenspraak, en die volbrengende, hetwelk de oprechtheid schijnt te kennen te geven. Want Hij belooft en offert en nochtans is het maar een bedorven ding, daar hij wat beters had.

HOOFDSTUK 2.

STRAFPREDIKING TEGEN DE ZONDEN VAN PRIESTERS EN VOLK.

1. En nu, gij priesters, die u zwaar bezondigt! tot u wordt dit gebod of besluit gezonden.

2. Indien gij het niet zult horen, en indien gij het niet zult ter harte nemen, om Mijnen naam eer te geven, gelijk die daaraan toekomt, zegt de HEERE der heirscharen, zo zal Ik den a) vloek onder u zenden, en Ik zal uwe zegeningen, met welke gij Mijn volk zegent, vervloeken, in een vloek verkeren; ja Ik heb ook alrede elk een derzelve vervloekt, omdat gij het niet ter harte neemt.

a) Lev. 26:14. Deut. 28:15.

3. Ziet, Ik zal u het zaad verderven (volgens betere lezing: Ik zal u den arm verwensen, waarmee gij uwen dienst aan altaar en heiligdom verricht, zodat al uwe ambtsbezigheid zonder kracht en werking zal zijn), en Ik zal drek op uwe aangezichten strooien, den drek uwer feesten, der offerdieren, welke gij op de feestdagen op Mijn altaar offert, maar die Mij om uw ongeloof toch niets waard zijn; Ik zal ze, in plaats van ze naar ene onheilige plaats weg te doen (Ex. 29:14), u in 't aangezicht werpen, en u dus eveneens aan de sterkste verachting overgeven, als gij Mijn heilig aangezicht, Mijnen naam veracht hebt (Neh. 3:6), zodat men u met denzelven drek wegnemen zal, ieder u zal behandelen als den drek, en u uwe plaats aanwijzen waar men dien henenwerpt.

De heiligste, ernstigste en zaligste ambtsbezigheid, welke den Priesters was opgedragen, namelijk de verzoening van de zonden des volks, de bemiddeling der zondenvergeving, de herstelling van den vrede met God, moet het middel worden, waardoor zij voor hun zonde van verachting des Heeren, de ontlediging en vernietiging der heiligste instellingen op aarde en der minachting van de zonden bestraft zullen worden, en geheel en al tot verachting zullen komen.

Hier wordt van offers buiten het geloof het sterkste gezegd, wat de Heilige Schrift in 't algemeen daarvan zegt; want zelfs de feestoffers worden eigenlijk als mest voorgesteld. Zo kan de zonde der mensen het heiligste en zaligste, wat God gegeven heeft, juist in het tegenovergestelde veranderen, en daarin ligt reeds het gericht Gods over de zonde, welke zich aan het heilige vergrijpt.

De Heere God dreigt hier de Priesters met de uiterste straffen. De zegebeden zullen geen uitwerking hebben, of in een vloek veranderen. Het zaad, of den arm zal Hij verlammen, de mest zal op hun aangezichten gestrooid worden, ja, als mest zullen zij weggeveegd worden. In degenen, die tot Mij naderen zal Ik geheiligd worden. Dit woord zal straks aan deze Priesters bevestigd worden, geheiligd zowel in degenen, die Hem vereren, als in hen, die Hem verachten.

4. Dan zult gij weten, dat Ik, de Almachtige en Rechtvaardige, dien gij veracht, dit gebod, dit vaste besluit tot u gezonden heb; opdat het Mijn verbond met Levi zij, zegt de HEERE der heirscharen.

Dit is: dan als Ik de Priesters zo te schande maak, zult gij weten dat Ik de Heilige God, die Mijn woord niet laat overtreden, dit gebod tot u gezonden heb, opdat Mijn verbond, dat Ik met Levi gemaakt heb, zij en blijke een onwankelbaar verbond te zijn, en dus ook de straf van Mijne zijde wordt toegepast, die Ik bedreigd heb.

Tot het verbond met Levi, dat is, met den Priesterstand. behoorde, zowel de belofte als de bedreiging. De belofte, dat de Heere zou zegenen indien de Priesters zouden wandelen in de vreze des Heeren, en de bedreiging, indien zij des Heeren dienst zouden verachten.

5. Mijn verbond met hem was het leven en de vrede. Ik beloofde hem, zo hij Mijne inzettingen hield, wel te doen, en voor alle kwaad te bewaren, en Ik gaf hem die zegeningen tot ene vreze, opdat hij Mij zou liefhebben en dienen, en hij vreesde Mij ook werkelijk, en hij werd om Mijns naams wil verschrikt.

6. De wet der waarheid, de waarheid, welke in Mijne Heilige geboden haren wortel had, was bij zijnen heiligen dienst steeds in zijnen mond, en er werd geen onrecht, niets dat eigen voordeel en lust zoekt, in zijne lippen gevonden; hij wandelde met Mij in vrede en in rechtmatigheid, zonder aanstoot te geven, of op de kromme wegen van het verkeerde hart te gaan (2 Kon. 20:3), en hij bekeerde door het trouw volvoeren van Zijnen dienst er velen van den weg der ongerechtigheid tot dien der godsvrucht (Dan. 12:3).

7. Daarin deed Levi slechts wat zijn stand en roeping als Priester eiste; want de lippen des Priesters zullen de wetenschap van Gods ware kennis en Zijnen heiligen wil bewaren; hij moet in staat zijn anderen daarin te onderwijzen en te bevestigen, en men zal uit zijnen mond de wet, de onderrichting omtrent Gods wil, zoeken; want hij is een Engel, een bode des HEEREN der heirscharen tot Zijn uitverkoren volk, door welken Hij altijd Zijn wezen en Zijn welbehagen wil openbaren, even als de Profeten Zijne buitengewone boden zijn (Hagg. 1:13).

Men zou kunnen vragen: wanneer de priesterstand volkomen dien lof mag hebben verdiend? en het antwoord zal zijn: nooit! Reeds in de woestijn bezondigde Aäron zich zwaar, en het rot van Korach moest door den Heere worden gestraft. Maar toch heeft de priesterschap over 't algemeen hare roeping verstaan, wel in beoefening gebracht, en gedurende langen tijd de inzettingen Gods in kracht gehouden, hetgeen daaruit bleek, dat het rijk van Israël, waar de priesterstand ontbrak, ras ten verderve snelde, terwijl het rijk van Juda, bij vele weifelingen zijner koningen toch veel langer in de tucht des Heeren behouden werd. De geest zijner roeping bleef in den priesterstand nog lang voortleven, en enkele krachtige leden daarvan stonden bij grote gevaren ijverig en trouw in de bresse. Meer is dan eigenlijk nooit te roemen, wanneer de gerechtigheid van een volk of van enen stand geprezen wordt, die in vroeger tijden hebben uitgeblonken of der nawereld tot voorbeeld worden gesteld. De roeping der Priesteren wordt hier kort, maar volledig geschilderd. Zij wordt eerst tot dien éenen plicht teruggebracht, Gods naam te eren en onder het volk te verheerlijken (Hoofdst. 1:6; 2:2). Doch

dit moet op dubbele wijze geschieden: 1. Door erebetooning en offers, werkelijk door opoffering van zichzelf aan den Heere (Hoofdst. 2:6-14), hetgeen door de nauwgezette toebrenging van wettelijke offers deels herinnerd, deels bewezen wordt; 2. door den ijver en de bevordering van kennis en de inachtneming der wet onder geheel het volk (Hoofdst. 2:6, 7). De Priesters en Levieten bewaarden en bevorderden de kennis en de onderhouding der wet 1. door de leer der wet "dat het volk door den dienst der Priesters den gehelen inhoud der wet in het geheugen bewaarde, haren zin en hare bedoeling verstond, hare waarde en heiligheid inzag (de wet der waarheid was in zijnen moed); 2. door rechtvaardig gericht over de overtreding der wet en de vreze Gods onder het volk werden bevestigd (en geen kwaad was op zijne lippen gevonden); 3. door het voorbeeld van enen heiligen wandel en gehoorzaamheid (hij wandelde voor Mij vreedzaam, volkomen in zijn werk, en oprecht van zin). De vrucht dezer Priesterlijke getrouwheid was: hij bekeerde velen van zonden. Wat hier van het Priesterambt onder het O. T. gezegd is, laat zich natuurlijk op het geestelijk en op het overheidsambt onder het N. Verbond toepassen. Want het ambt des N. T. vordert evenzeer van hen, die het bekleden (geestelijken en overheden), dat zij in de eerst plaats zich zelf en het hun steeds den Heere toewijden, als dat zij het hun toevertrouwde volk steeds bewaren bij de kennis en de vervulling der wet, de overtredingen door woord of zwaard rechtvaardig straffen, en vreedzaam en oprecht wandelen. Dan zullen zij ook niet alleen uitwendig de wet handhaven, maar het hart des volks helpen heiligen, en velen van zonde bekeren. Het geloof, dat in het N. T. als het hoogste geëist wordt, sluit de wet der waarheid niet uit, maar het is zelf de vrijwillige overgave des harten aan den Heere, die de levende wet der waarheid, tegelijk wetgever, rechter en voorbeeld is. Het geloof aan den verschenen Koning en Heiland verbindt ons inniger met God, en verbindt ons daarom ook nog vaster aan de wet der waarheid, die geheel ene wet der vrijheid geworden is (Jak. 1:25), omdat wij de kennis der waarheid door de verzoening met God in Christus niet slechts zoeken, maar in het geloof bezitten.

"Wat een edelsteen in den ring is, dat is vs. 7 in dit hoofdstuk, ja in den gehelen Profeet. " De Profeet houdt den ontrouwen Priesters de gehele heerlijke betekenis hunner hoge roeping voor, en zijne voorstelling heeft haar toppunt en concentreert zich in vs. 7. Juist de lippen des Priesters noemt hij als datgene, hetwelk de kennis moet bewaren, en niet het hart of den Priester zelf. Dit is om op den voorgrond te stellen, dat hij den schat zijner kennis aan anderen moet mededelen en niet voor zichzelf behouden. Ene theologie, welke alleen eigendom ware van den stand der geleerden, en vergat, dat zij alleen daarom aanwezig is, om het arme volk zalig te maken, ware wel heidense filosofie, maar gene theologie. Een waar Priester moet dagelijks in de school gaan bij de eeuwige Wijsheid, en als ene bij honing verzamelen, opdat hij daarna de Goddelijke wijsheid en kennis, die in zijn eigen binnenste is bearbeid en bereid als een zoeten honing aan de zielen zou kunnen mededelen, en zij daardoor eeuwig leven in zich zouden opnemen. "Uit zich zelf moeten zij niets willen noch denken. De valse Priesters willen Gods rijk steeds door eigen slimheid bij elkaar houden, en zwijgen daarom van de zuivere leer; zij dienen er meer toe om de zielen op een dwaalweg, dan om ze op het rechte pad te leiden. Zij willen zelf heren en meesters zijn, en stellen zich in de plaats van God, ja, zij willen zelfs Gods plaatsbekleders zijn, zodat zij God zelf van Zijne plaats afdringen en zichzelf op Zijnen troon plaatsen.

8. Maar gij zijt van den weg, dien een Priester moet wandelen, afgeweken, gij hebt er door verkeerd onderricht velen doen struikelen in de wet, als gebod of stond die toe vele dingen, welke werkelijk zonde zijn, eveneens door uw verkeerd voorbeeld, zodat het woord Gods velen, in plaats van een licht te wezen op hunnen weg, een valstrik ten kwade werd; gij hebt op die wijze het verbond van Levi, dat ik met Levi had gesloten, verdorven, zegt de HEERE der heirscharen.

9. Daarom heb Ik ook van Mijne zijde dit verbond opgeheven, en u de grote genadegoederen van leven en vrede, welke Ik aan het getrouwe Priestergeslacht van den ouden tijd beloofd en gegeven heb, ontnomen, en in plaats daarvan u verachtelijk en onwaard gemaakt voor het ganse volk, dewijl gij Mijne wegen, welke Ik u voor uw doen en laten heb voorgeschreven, niet houdt, maar integendeel het aangezicht aanneemt in de wet, als gij geroepen zijt naar de wet recht te spreken. In twistzaken beslist gij voor de rijken en voornamen, die in staat zijn u om te kopen, hetgeen Ik toch zo streng verboden heb (Lev. 19:15. Deut. 33:9 vv).

10.

II. Vs. 10-16. In deze 2de afdeling van zijn Boek, welke met de vorige in geen nauweren samenhang staat, gaat de Profeet tot grote zonden over, die in het volk meer en meer doordrongen, en het bewijs waren van de gevolgen van het slechte voorbeeld, dat de Priesters door hun verachting van de Goddelijke wet gaven, en van het toenemend gebrek aan geloof en onverschilligheid omtrent het verbond Gods met de vaderen. Het was de verachting van de goddelijke instelling van den echt, welke men hoonde door te huwen met heidinnen (vs. 10-12), en door het lichtvaardig scheiden van de Israëlietische vrouwen tot dit doel (vs. 13-16). Ook nu begint de Profeet met ene algemene stelling, uit welke hij de verachting van den echt naar beide zijden duidelijk ontwikkelt.

10. Hebben wij, Israëlieten, niet allen éénengemeenschappelijken Vader, die ons tot het volk van Zijn erfdeel en eigendom heeft gemaakt? Zijn wij dus niet allen kinderen Gods en onder elkaar broeders en zusters? heeft niet één en dezelfde God ons geschapen, en uit alle volken verkoren? Waarom handelen wij dan trouwelooslijk de een tegen den ander, daardoor, dat wij degenen, die tot ons behoren, verstoten, en die niet van ons volk zijn, ten huwelijk begeren, daardoor ontheiligende het verbond onzer vaderen, 1) dat de Heere maakte met hen, die Hij uit de Heidenen verkoor (Ex 19:5 v. 24:8)?

1) De Profeet wijst hier op de geheel enige onderlinge betrekking van Israëls volk. Vader van het volk is hier de Heere zelf, niet nog in de betekenis van Schepper, als wel van die van den God des Verbonds, die Israël tot Zijne kinderen heeft aangenomen. Israël is het volk der beloften en der aanneming tot kinderen. Indien nu God Israël als volk tot Zijne kinderen heeft aangenomen, dan is het ook roeping van Israël, om op die verhouding waarin God tot Zijn volk staat, te letten en elkaar als broeders en zusters te erkennen. Gevolg daarvan moet zijn, dat het zich niet met de heidenenwereld verzwagert, een heidense vrouw verkiest boven die uit het eigen volk. Terecht tekent Henry aan: "Zij waren een bijzonder volk, in één lichaam verenigd, en daarom moesten zij zich bijeen gehouden hebben, tot bewaring van de ere hunner bijzonderheid. "

11. Juda handelt trouwelooslijk omtrent Zijne grote genade en verkiezing, en er wordt een gruwel gedaan in Israël, het heilige volk, en in Jeruzalem, de hoofdstad van Zijnen groten Koning; want Juda, het uit de ballingschap verlost en teruggekeerde volk, ontheiligt de heiligheid des HEEREN 1) welke Hij lief heeft, namelijk zichzelf, het volk, dat de Heere verkoren heeft (Deut. 7:6; 14:2. Jer. 2:3. Ps. 114:2); want hij heeft de dochter eens vreemden gods getrouwd, het neemt tot vrouwen, die de afgoden dienen, hetwelk de Heere zo nadrukkelijk verboden heeft.

1) Onder heiligheid den Heeren is niet te verstaan, de heiligheid Gods, n. l. de heiligheid van Zijn Wezen, noch zoals anderen menen, den tempel te Jeruzalem, maar Israël zelf, als heilig volk Gods. Het huwen van afgodendienaressen was een ontheiliging, een profaan maken van het heilige en geheiligd volk Gods.

12. De HEERE zal den man, die zulks doet uitroeien uit de hutten van Jakob, uit de gemeenten der Heiligen, dien, die waakt, den wachter, den leerling, oud en jong, vader en kinderen en kleinkinderen, en die den HEERE der heirscharen tot verzoening van dergelijke zonden spijsoffer brengt.

De zin van het gehele vers is: de Heere zal hem, die ene afgodendienares huwt, en dus vooreerst de heiligheid van het uitverkoren volk van God en ten tweede de heilige inzetting van den echt veracht, overeenkomstig Zijne algemene spijswet van vergelding daarmee straffen, dat Hij hem vooreerst uit de gemeente Gods uitsluit, en hem de zonde niet vergeeft; ten tweede hem het verwekken van kinderen, de vrucht en den zegen van den echt, afsnijden en vernietigen, zodat zijn geslacht uitsterft, opdat hij ondervindt, hoe de echt gene blote instelling der natuur met onfeilbare natuurwetten is, maar ene heilige instelling Gods, welke niemand ongestraft ontheiligt of geringschat.

Wat hier over de huwelijken tussen Israëlieten en heidinnen gezegd is, geldt, zoals ook van zelf spreekt, en in veel sterkere mate nog van de huwelijken van Christenen met Joodse of Mohammedaanse, of ook met dezulken, die den afval van den levenden Christus openlijk bewezen hebben of belijden. Christenen, die zulke huwelijken sluiten, bewijzen, dat zij hunnen genadestaat en de heiligheid en hoge betekenis van het huwelijk verachten, en leven in de dierlijke aanschouwingen van de tegenwoordige materialistische wereld omtrent den echt, of in zelfzuchtige gevoelsdweperij, welke ook geen begrip heeft van de grote genade van den staat van een kind Gods door Christus. Op hen is dezelfde dreiging toepasselijk, welke de Profeet voor het Sadduceese Israël van zijnen tijd uitspreekt.

13. Dit tweede, dat ene evenzo grote verkeerdheid is, doet gijlieden ook, dat gij het altaar des HEEREN bedekt met tranen, met wening en met zuchting van verstotene vrouwen uit Mijn volk, die bescherming en troost bij Mij tegenover uwe trouweloze echtbreuk zoeken; zodat Hij niet meer het spijsoffer, dat gij op Mijn altaar brengt, en dat met de tranen over uwe zonde bevekt is, aanschouwen, noch met welgevallen van uwe hand ontvangen wil: geen offer onder dergelijke omstandigheden Mij gebracht, kan Mij aangenaam zijn (Num. 16:15).

14. Gij nu wilt uwe zonde niet erkennen, en zegt: Waaromwil de Heere onze offers niet genadig aanzien? Daarom, zo is het antwoord, dat de HEERE een Getuige geweest is tussen u en tussen de zo schandelijk door u verstotene huisvrouw uwer jeugd. Hij is getuige geweest, toen gij het heilig verbond van den echt sloot, en gij haar trouwe liefde voor haar gehele leven beloofdet, en nu heeft zij tot Mij gezucht, met dewelke gij trouwelooslijk handelt. Ik zal haar leiden, daar zij tot uwe gezellin die vreugde en leed met u deelde, en de huisvrouw uws verbonds is, met welke gij een onverbrekkelijk verbond gesloten hebt.

15. Heeft Hij, de Heere niet maar éénen gemaakt. hoewel Hij des geestes overig had, hoewel Zijne krachten niet waren uitgeput om meer mensen voort te brengen? en waarom maar dien éénen? waarom slechts ééne vrouw? Hij zocht een zaad Gods. Het oogmerk van God in het scheppen van den mens was geenszins, opdat zij zich aan de wellustige driften zouden overgeven, maar opdat de mensen een zaad van den Heere en voor Zijnen dienst in Zijne vrees zouden voortplanten 1). Daarom wacht u met uwen geest, en dat niemand trouwelooslijk handele tegen de huisvrouw zijner jeugd; ziet toe, dat gij u geenszins door uwen lust laat beheersen, dat gij haar zoudt verstoten, met welke gij u eens bij het begin van uw huwelijk verenigd hebt (vs. 14).

1) Onze Staten-Overzitters tekenen aan: Sommigen zetten dit aldus over: Maar heeft de enige, te weten Abraham, dat niet gedaan? en hij had een uitnemenden geest. Wat heeft de enige gedaan? hij zocht het zaad Gods. Als zijnde de eerste een tegenwerping van de Joden, heeft onze vader Abraham dat niet gedaan, dewijl hij enig zonder kinderen zijnde, benevens Sara, de huisvrouw zijner jeugd, ook Hagar tot zijne vrouw genomen heeft enz. ?

Deze vertaling en verklaring heeft wel veel voor, maar het komt ons voor, dat de in onzen tekst aangeduide verklaring meer de juiste is.

16. Want de HEERE, de God Israëls, zegt, dat Hij het verlaten, dat een man zijne vrouw doet, haat, alhoewel hij den wrevel bedekt met zijn kleed 1); hoe hij het ook zoeke te bedekken en het kwaad te verontschuldigen, schande zal hem steeds aankleven (Deut. 24:1 vv. vgl. Matth. 19:3 vv.), zegt de HEERE der heirscharen; daarom wacht u met uwen geest, dat gij niet trouwelooslijk handelt.

1) Beter: En wrevel zal zijn gemoed bedekken, dat is, de wrevel der schande zal hem aankleven, hoe hij het ook tracht te verontschuldigen. Het kleed is beeld van het innerlijke. Een onrein, schandelijk kleed is in de Heilige Schrift teken en beeld van den onreinen toestand van het hart.

17.

III. Vs. 17-Hoofdst 4 :6. In deze afdeling wendt zich de rede van den Profeet tegen den onder het volk om zich heen grijpenden geest van ontevredenheid en genot, die, omdat de verwachte openbaring van de heerlijkheid des Heeren tot zaligmaken van Zijn volk niet dadelijk volgde, aan alle beloften des Heeren wanhoopte, en in zijne moedeloosheid de heiligheid en gerechtigheid Gods in twijfel trok, en het komen des Heeren ten gerichte over de wereld

begon te loochenen. De Profeet laat in vs. 17 deze stemming des volks zich uitspreken, om haar met de verkondiging van den dag des Heeren en zijne gesteldheid (Hoofdst. 3) te ontmoet te treden. Vóór zijne aankomst zal de Heere een bode zenden, die Hem den weg zal bereiden, dan zal Hij zelf plotseling komen, en wel om door het vuur des gericht's Zijn volk te reinigen, en de misdadigers uit te roeien (Hoofdst. 3:1-6). Door zijne ontrouw, aan God houdt het volk de openbaring der zaligheid terug (3:7-12 en bereidde het zich door zijn ongeduldig morren verderf, want op den dag des gericht's zullen alleen de godvruchtigen genade vinden; het gericht zal het onderscheid tussen de rechtvaardigen en de zondaars openbaar maken (3:13-18), den misdadigers ondergang, den vromen heil aanbrengen (Hoofdst. 4:1-3). Daarop wordt de voorzegging gesloten met de vermaning de wet van Mozes te behartigen, en met de aankondiging, dat de Heere vóór den dag Zijner toekomst den Profeet Elia zal zenden, om het ontaarde volk tot bekering te roepen, opdat bij Zijne verschijning het land niet met den ban worde geslagen (4:4-6).

17. Gij allen, die uit Babel zijt teruggekeerd, met uitzondering der weinige vromen, vermoeit den HEERE met uwe woorden, die Hij sedert lang onophoudelijk moet horen; nog zegt gij: Waarmee vermoeien wij Hem? Daarmee, alzo is het antwoord: dat gij onder elkaar zegt: Al wie onbevreesd kwaad doet, is goed in de ogen des HEEREN, en Hij heeft lust aan zodanigen; of indien het niet alzo is, waar is de God des oordeels, de God, die de misdadigen, de goddeloze Heidenen straft? Waarom wachten wij te vergeefs sedert lang op het oordeel Gods over degenen, die ons, Zijn rechtvaardig volk, zonder vreze onderdrukken, en met ongerechtigheid overladen?

Het is de vleselijke hoogmoed der latere Farizeën, welke de verlossing slechts als ene aardse redding en verheerlijking van het volk Israël verklaart, en het daarmee verbonden gericht alleen zich kan voorstellen als gaande over de Heidenen. Zulke gedachten worden hier blootgelegd. Deze gezindheid, welke wij nu nog onder de Joden verbreid zien, doordrong, op weinige uitzonderingen na, het gehele volk van dien tijd, onderscheidde zich echter alleen in vorm van de gezindheid, welke de menigte van naam-Christenen van den huidige dag doortrekt.

HOOFDSTUK 3.

VOORSPELLING VAN JOHANNES EN CHRISTUS EN OVER BEIDER AMBT.

1. Ziet, zo antwoordt de Heere zelf u op uwe verkeerde en dwaze reden (Hoofdst. 2:17) a) Ik zende Mijnen Engel, of bode, van welken reeds in Jes. 40:3 vv. is geprofeteerd, die voor Mijn aangezicht, voor de zichtbare openbaring Mijner heerlijkheid door oprechte en waarachtige boete en bekering der zondaarsden weg bereiden zal, en daardoor alle hindernissen zal wegnemen, welke Mijne komst tot Mijn volk zouden kunnen verhinderen, en Mijnen toorn opwekken, en snellijk 1) onverwacht zal, als een dief in den nacht, wanneer zijn weg bereid is door opwekking van alle godvruchtigen tot boete, en door verharding der goddelozen, tot Zijnen tempel en Zijn paleis komen²⁾, om daar als Koning en Heiland eeuwig in het midden onder Zijn volk te wonen, die Heere die Almachtige, alles beheersende Koning, dien gijlieden nu op zo dwaze onverstandige wijze zoekt, dat Hij Zijne gerechtigheid en Zijn gericht mocht openbaren. Hij zal komen, te weten, de Engel des verbonds, die eens Israël uit Egypte verlost, in wolk- en vuurkolom voorging, en aan den Sinai het Heilig verbond heeft gesloten, waardoor Hij het tot een volk van Zijn eigendom heeft verkoren, aan denwelken gij lust hebt, doch die voor alles het gericht over de goddelozen zal brengen, waarom gij meer over uwe zonde en goddeloosheid dan over het uitblijven van Zijne komst hebt te klagen; ziet Hij komt zeker; Hij blijft niet uit. Zegen over allen, die zich in Zijne toekomst waarlijk verblijden, zegt de HEERE der heirscharen.

a) Matth. 11:10. Mark. 1:2, Luk. 1:76; 7:27.

1) Het komen des Heeren is lang verwacht, zorgvuldig voorbereid. Maar ten laatste komt Hij toch nog onverhoeds, en vindt Hij de grote menigte onvoorbereid, omdat zij in hare zondige verblindings de tekenen niet ziet en acht, die Zijne verschijning voorafgaan. Dit "plotseling" herhaalt zich bij alle daden en oordelen des Heeren. De Heere der heerlijkheid komt steeds als een dief in den nacht voor hen, die in hun zonde slapen.

2) Een toeven Gods bij den mens op de aarde en onmiddellijk onderling verkeer van beide was het begin der geschiedenis. Deze heilige en zalige toestand duurde echter slechts kort; ten gevolge van den zondeval werd de mens van het onmiddellijk aanschouwen Gods beroofd, en met het gericht van den zondvloed onttrok God ten laatste aan de wereld Zijne onmiddellijke tegenwoordigheid. Zal nu het einde der geschiedenis aan het begin gelijken, zal de bedoeling, welke God bij de schepping der wereld en van den mens had, niet onverwezenlijkt blijven, zo moet ook weer een wonen Gods bij den mens volgen, zo moet God uit den hemel op de aarde terugkeren. Daarom zien wij dan ook hoe de voorspelling van den beginne het wonen Gods bij de mensen als het laatste, hoogste en zaligste doel der geschiedenis voorstelt (Ez. 25:8. Zef. 3:15, 17. Ezech. 37:26 v. Zach. 2:10. Openb. 21:3). Woont God weer bij de mensen, zo zijn zij, bij welke hij woont, en die Zijn wonen kunnen verdragen, met den rijksten overvloed van zegeningen overladen. Daar echter God een heilig God is, wiens heiligheid als een verterend vuur tegen de zonde en de onreinheid is, zo is de dag, op welken Hij tot zijn aards paleis, Zijnen tempel komt, om daarin voortaan eeuwig te wonen, tevens de dag van het

laatste en beslissende gericht over alle misdadigers, die zich niet voor den dag Zijner toekomst hebben geheiligd.

Het is bij enige opmerkzaamheid niet moeilijk den zin van dat woord te verstaan. Zoveel valt terstond in het oog, dat de Engel, waarvan in den aanhef gesproken wordt, een ander moet zijn, dan de daarna vermelde Engel des verbonds, wien juist door den eerstgenoemden de weg bereid worden zal. De eerste is geen ander persoon, dan die straks daarna als de Profeet Elia wordt aangekondigd, verschijnende, eer dat die grote en vreselijke dag des Heeren komen zal (Hoofdst. 4:5). Door zulk enen bode voorafgegaan, komt ten laatste de Engel des verbonds, dat verheven Wezen, in wien de Onzienlijke zelf zichtbaar wordt voor het oog van Zijn volk, en dien wij reeds meermalen bij andere Profeten vermeld vonden. (Jesaja 63:9). Hij treedt steeds meer op den voorgrond, naarmate het Profetisme op den achtergrond wijkt. Hij, reeds sinds eeuwen en ook thans nog het voorwerp van de verwachting des volks, is de eigenlijke Heere des tempels, maar op Zijne beurt weer afgezant, Engel van den Heere der heirscharen. Engel des aangezichts, is Hij tevens Engel des verbonds, omdat in en door Hem het verbond van God met Zijn volk vernieuwd en bevestigd zal worden!

2. Maar wie zal den dag Zijner toekomst, en Zijn daarmee beginnend rechtvaardig gericht verdragen? en wie zal als rechtvaardig voor Zijnen rechterstoel bestaan, als Hij verschijnt? 1) Niemand, die niet op bijzondere wijze in staat gesteld is voor Hem te bestaan (Joël 2:11. Ps. 130:3). Want Hij zal zijn als het vuur van enen goudsmid, dat alle de met het goud en zilver vermengde onedele bestanddelen onverbidde afzondert (Zach. 13:9. Jes. 1:25. Jer. 9:7. Ps. 66:10), en als zeep der vollers die alles, wat onreinheid heet, wegvaagt (Jer. 2:22. Jes. 4:4).

1) Zijne eerste komst was zonder uiterlijke praal of vertoon van macht, en toch waren er slechts weinigen, die haar konden verdragen. Herodes en geheel Jeruzalem met hem, werden verschrikt bij de wonderbare geboorte. Zij, die meenden, dat zij Hem verwachtten, betoonden de onwaarheid hunner betuigingen door Hem te verwerpen, toen Hij kwam. Zijn leven op aarde was ene zuiverende wan, die de grootste menigte der godsdienstige belijders beproefde, en weinigen konden de proef doorstaan. Maar wat zal Zijne tweede komst zijn? Welke zondaar kan de gedachte aan dien dag verdragen. Hij zal de aarde slaan met de roede Zijnsmonds, en met den adem Zijner lippen zal Hij den goddeloze vernietigen. Toen Hij in Zijne vernedering tot de krijgsknechten zei: "Ik ben het, " vielen zij reeds achterwaarts; welke zal de angst Zijner vijanden zijn, wanneer Hij Zich vollediger openbaren zal als de "Ik ben, die Ik ben?", Bij Zijn dood beefde de aarde, en werd de hemel verduisterd, welke zal de vreselijke heerlijkheid van den dag zijn, waarop Hij als de levende Heiland, de levenden en de doden voor Zijn rechterstoel zal dagen? O, dat de schrik des Heeren de mensen bewoog om hun zonden te verzaken en den Zoon te kussen, eer Hij toorne! Al is Hij het Lam, toch is Hij de Leeuw uit Juda's stam, die Zijne prooi in stukken scheurt; en hoewel Hij het gekrookte riet niet zal verbreken, toch zal Hij Zijne vijanden verslaan met ene ijzeren roede, en hen in stukken slaan, gelijk een pottbakkersvat. Geen van Zijne vijanden zal bestaan voor Zijn toorn, noch zich verbergen voor Zijne grimmigheid; maar Zijn geliefd volk, dat Hij met Zijn bloed gekocht heeft, verwacht Zijne verschijning met blijdschap, en ziet haar zonder vrees tegemoet. Hij zit nu om hen in den smeltkroes te louteren, en wanneer zij beproefd zullen zijn, zullen zij te voorschijn komen als het goud.

De komst van Christus tot Zijn Kerk in de bediening des Evangeliums, om een werk der Reformatie voort te brengen, zal een zeer wannende en beproevende tijd zijn, en zo zwaar om te verdragen zijn, dat het een wonder zal zijn om te zien, dat iemand die zal uitstaan, te meer, wanneer wij de menigte der geveinsden aanmerken, die er in de Kerk zijn, als ook de grote geveinsdheid en het schuim van de ware heiligen, welke de Heere niet verdragen kan; de grote verwisselingen en bewegingen, die een tijd van Reformatie vergezellen, de menigte van dwalingen en verleidingen, die als dan tot een hoogte gekomen zijn, de kracht der bediening der Evangeliums in het ontdekken van de zonden, door welke, indien de mensen niet gebeterd worden, zij dan erger worden, de burgerlijken worden profaan, de uitwendige godsdienstigen los en ijdel, en de profanen gans baldadig; en eindelijk, hoe haastig een volk, onder het Evangelium, de maat harer zonde vol maakt, en voor de oordelen rijp wordt. Om deze reden wordt de komst van Christus voorgesteld als een vreselijke dag.

Christus Jezus zou zijn tot een val en opstanding. Dit wordt ook hier voorspeld. De zondaren zouden Hem niet kunnen verdragen, de eigengerechten zouden zich van Hem afwenden. De rechtvaardigen in eigen ogen zouden zich aan Hem ergeren. Dit zou een doorlopend gevolg zijn van Zijn komst. Wie zouden tot Hem komen? Al wie de Vader hem gaf. De tollenaars en de zondaren, de Simeon's en de Maria's, de Petrusen en de Paulussen, maar als zij in waarheid door den Heere God zelve dorstig zouden worden gemaakt naar Zijn heil en naar Zijne gerechtigheid.

3. En Hij zal dan, met gerechtigheid en majesteit aangedaan, zitten, louterende, en het zilver reinigende, daar Hij alles wat nog te reinigen is, reinigt, en al het andere afzondert en verdelgt, en Hij zal vooral en in de eerste plaats de kinderen van Levi, 1) reinigen, en Hij zal ze doorlouteren als goud, en als zilver, want zo als van deze geloof en ongeloof onder het volk uitgaat, zo moet ook bij hen het gericht des Heeren beginnen; dan, als zij bekeerd en geheiligd zijn, zullen zij den HEERE spijsoffer toebrengen in gerechtigheid 2), met een oprecht gelovig en gehoorzaam hart.

1) Wie zijn hier de kinderen van Levi? Niet de bedienaars van het heiligdom, maar zij, die in Christus gemaakt zijn tot een heilig Priesterschap, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn. Want wel zou een grote schare van Priesters het Evangelium gehoorzaam worden, maar alsdan zouden zij ophouden Priesters van het aardse heiligdom te zijn. De kinderen van Levi zijn hier degenen, die te voren verordeneerd waren tot het Koninkrijk Gods, en derhalve uitgezonderd zouden worden tot het geestelijk heiligdom, ingezet als levende stenen in den geestelijken tempel.

2) Het spreekt van zelf, dat de Priesters en hun offeranden, welke den Heere in gerechtigheid dienen, dezulke zullen zijn, als na de komst des Heeren, en nadat de schaduw voor het wezen der hemelse dingen geweken is, alleen nog kunnen.

Op zich zelf waren de offeranden Gode niet aangenaam, maar dan alleen, wanneer zij in gerechtigheid gebracht werden; dit zou onder het Nieuwe Testament in de hoogste mate plaats hebben, want alsdan zou God in Geest en in waarheid worden gediend en aanbeden. Hier, gelijk doorgaans, liggen in één belofte meerdere beloften opgesloten; wij kunnen er op

rekenen, dat er overal in Gods Woord nog vele schatten verborgen liggen. Wie ze van God begeert, zal ze vinden.

Wij kunnen Gode geen rechte verrichting in den godsdienst opofferen, tenzij dat onze personen gerechtvaardigd en geheiligd zijn. Totdat wij zelf gezuiverd en gereinigd zijn door Gode genade, kunnen wij niets doen, dat tot ere van God zal strekken. God zag eerst Abel aan en daarna zijne offerande, en daarom roept God Zijn volk, opdat zij hun offeranden aan Hem mogen opofferen in gerechtigheid.

4. Dan zal het spijsoffer van Juda en Jeruzalem, in geloof en gehoorzaamheid gebracht, den HEERE zoet wezen, als in de oude dagen, en als in de vorige jaren, 1) in de tijden van Mozes en het eerste oponthoud in de woestijn, in den tijd van David en van Salomo, terwijl Hij nu uwe offeranden niet kan aanzien.

1) Wanneer Christus voor Zijne gelovigen tusschentreedt bij den Vader, maakt Hij ze aangenaam, en wanneer Hij ze heiligt, dan zullen Zijne kinderen zulke offeranden voortbrengen, die den Heere aangenaam zijn, dewijl de Vader hen niet aanziet in henzelfen, maar in Christus Jezus, den Zoon van Zijn eeuwig welbehagen.

5. En Ik zal niet alleen de kinderen van Levi reinigen, maar zal tot ulieden allen ten oordeel naderen, tegen u allen, die Mijne gerechtigheid en Mijn gericht betwijfelt, en Ik zal een snel, plotseling en onverwacht voor u optredend Getuige zijn om aan te klagen, te overtuigen en te straffen tegen de tovenaars, en tegen de overspelers(Ex. 22:17. Lev. 20:10. Deut. 22:22. Hand. 8:9; 13:6), en tegen degenen a), die valselyk zweren, en die Mijnen heiligen naam tot leugen gebruiken (Lev. 19:12), en tegen degenen, die den loon des dagloners met geweld inhouden b), die de weduwe en den wees(Ex. 22:21 vv. Deut. 25:17), en den vreemdeling het recht verkeren, en in 't algemeen die Mij niet vrezen, zegt de HEERE der heirscharen.

a) Ex. 20:7. b) Amos 2:7. Exod. 22:22.

6. Dit zal zeker geschieden want Ik, de HEERE a) (Deut. 24:1) word niet veranderd, Ik ben gisteren en heden en tot in eeuwigheid dezelfde; Mijne raadsbesluiten blijven onveranderd 1); daarom moet Ik alle misdadigers, die Mij niet vrezen, verdelen, maarzijt gij, o kinderen Jakobs! die de ware leden van Mijn volk zijt, niet verteed, maar Ik zal u louteren en tot de beloofde heerlijkheid zeker leiden (Rom. 11:28 v.).

a) Ps. 33:11. Spr. 19:21. Jes. 14:26, 27; 25:9; 46:10.

Volgens de verklaring des Heeren in Matth. 11:10. Luk. 7:27 is de Engel of Bode des Heeren in Johannes, den grootsten en laatsten Profeet des O. T. verschenen. Hij heeft zijn ambt als een andere Elia vervuld, gelijk het hier en in Hoofdst. 4:5 v. is beschreven. Maar de Heere en de Engel des verbonds is tot Zijnen tempel, in Zijn eigendom gekomen in den persoon van Jezus Christus, dezelfde, die Israël uit Egypte heeft gevoerd, en voorafbeeldend in de wolkkolom onder hen heeft gewoond. Met Zijne komst is de laatste dag der wereld het gericht begonnen. Ieder in 't bijzonder en elk volk, waaraan Hij wordt verkondigd, komt in dat

gericht, dat hem of loutert of als onreinheid afzondert. Wanneer zo alle volken voor het gericht der beslissing zullen geplaatst zijn, zal het laatste oordeel, het einde van den laatsten dag, beginnen, en dit zal niets anders zijn dan de openbaring van hetgeen sedert de verschijning des Heeren geschied is. Nadat Hij eenmaal tot Zijnen tempel is gekomen, woont Hij eeuwig onder Zijn volk in Zijne kerk, hoewel ook nu nog door Zijnen Heiligen Geest, toch aan den avond van dezen laatsten dag met zichtbare heerlijkheid. Even als alle Profeten, zo kent ook Maleachi slechts ééne toekomst des Heeren, aan welke de Engel is voorafgegaan, en bij ieder in 't bijzonder voorafgaat. Deze eerste toekomst is geschied velen tot zaligheid, velen tot verdoemenis, en Zijne laatste toekomst zal niets anders zijn, dan de volmaking van Zijne eerste komst en het daarmee verbonden gericht.

Bij de veranderlijkheid van het leven is het ons goed te weten dat er Eén onveranderlijk is. Een, wiens hart gene omkering kent, en op wiens voorhoofd de tijd geen rimpels kan maken. Alle andere dingen zijn veranderd, alle dingen veranderen. De zon zelf wordt door de jaren verduisterd; de wereld wordt oud; het oprollen van het versleten kleed is begonnen; de hemel en de aarde moeten spoedig voorbijgaan, zij zullen vergaan, zij zullen verouderen als een kleed; maar Eén is er, die onsterfelijkheid bezit, aan wiens jaren geen einde, en in wiens persoon gene verandering is. Gelijk de zeeman zich verheugt, wanneer hij den voet op den vasten bodem zet, nadat hij dagen en maanden lang op de golven is geslingerd, zo gevoelt de Christen zich bevredigd, wanneer hij onder al de veranderingen van dit bewogen leven den voet des geloofs laat rusten op het woord: "Ik de Heere, wordt niet veranderd. " gelijk het schip vast ligt, wanneer het anker ten laatste vasten bodem heeft gevonden, zo wordt de Christen vast, wanneer de hoop zich op deze heerlijke waarheid vestigt. Bij God is gene verandering, of schaduw van omkering. Zijne eigenschappen zijn dezelfde als vroeger; Zijne macht wijsheid, gerechtigheid, waarheid, zijn allen onveranderd. Hij is altijd de toevlucht van Zijn volk geweest, hun burcht in tijden van nood, en Hij is nog hun Redder. Zijne liefde is onveranderd; Hij heeft Zijn volk lief met ene eeuwige liefde; Hij heeft hen nu even zo lief als vroeger, en wanneer alle aardse dingen in den wereldbrand zullen versmolten zijn, zal Zijne liefde nog in den dauw der jeugd daar staan. Hoe dierbaar is de verzekering dat Hij niet verandert! Het rad der Voorzienigheid draait, maar de as is de eeuwige liefde.

't Is alles dood en wisseling hier beneden: De mens verkwijnt, de tijden gaan voorbij; Maar eeuwig zijn Gods goedertierenheden, De hoogste Wijsheid, reine Liefde is Hij.

.

Onveranderlijk zijt Gij, o God! en Gij verandert toch alles. Nooit zijt Gij nieuw, nooit, oud, en Gij vernieuwt toch alles, en veroudert de hovaardigen, zonder dat zij het bemerken. Gij werkt altijd en rust toch altijd, Gij vergadert en hebt toch niets nodig, onder, in en boven alles schept, onderhoudt en voleindigt Gij, Gij zoekt en toch ontbreekt U niets. Gij bemint zonder te branden, ijvert en blijft gerust. U berouwt, en toch zijt Gij niet bedroefd. Gij vertoort en blijft onverstoord, verandert het werk, maar niet het voornemen; neemt weer aan, wat Gij vindt, en hebt het nooit verloren; zijt in geen ding arm, en verheugt U over hetgeen Gij wint; zijt nooit gierig en eist toch opbrengst. Het wordt U geleend, waardoor Gij tot een

schuldenaar zijt; en wie heeft iets, dat het Uwe niet is? Gij betaalt schulden en zijt aan niemand schuldig; Gij scheldt schulden kwijt en verliest niets.

Met deze woorden wordt aangeduid de vastheid en zekerheid, zowel van Gods oordelen als van Zijne beloften. De Heere God wordt niet veranderd. Hij is gisteren en heden dezelfde tot in alle eeuwigheid. Zijn Raad gaat door, en gelijk Hij de onveranderlijke is in de vervulling van Zijne straffen, zo is Hij ook de onveranderlijke in de vervulling van Zijne beloften. Gods trouw wordt door de trouweloosheid Zijner kinderen niet te niet gedaan.

7. Maar tot hiertoe kon Ik u de volheid van Mijne zaligheid niet geven. Van uwer vadersen dagen af, zijt gij afgeweken van Mijne inzettingen, en hebt ze niet bewaard, en zo lang zulk een toestand des harten niet verandert, zijt gij onbekwaam om te ontvangen a); keert weer tot Mij in oprechtheid, en Ik zal tot u wederkeren met zegen en eeuwig heil, zegt de HEERE der heirscharen; maar gij zegt uzelfen voor rechtvaardig houdende (Hoofdst. 2:14 en 17): Waarin zullen wij wederkeren?

a) Zach. 1:3.

8. Wanneer gij niet wilt weten in welk opzicht gij onrechtvaardig zijt, zo hoort: Zal een mens God beroven (bedriegen)? maar Gij berooft (bedriegt) Mij: uwe godsdienst is huichelarij, en gij zegt: Waarin beroven (bedriegen) wij U? Antwoord: in de tienden en het hefoffer, die gij of in het geheel niet of niet volgens Mijne wet aan Mijn huis voor het onderhouden van Mijnen dienst en Priesters geeft.

9. Met enen vloek zijt gij vervloekt, omdat gij Mij berooft, zelfs het ganse volk is vervloekt.

10. Brengt al de tienden, en niet slechts een gedeelte daarvan, in het schathuis, de voorraadkamer aan Mijn heiligdom (2 Kron. 31:11 vv. Neh. 10:38 vv.), opdat er spijs zij in Mijn huis voor Mijne knechten, de Priesters, en beproeft Mij nu daarin, dat gij Gode geeft, wat gij schuldig zijt Hem te geven, zegt de HEERE der heirscharen, of Ik u dan niet Mijne zegeningen zal doen ondervinden. Waarlijk, gij kunt het ondervinden dat Ik over degenen, die Mijne geboden volbrengen, Mijne beloften rijkelijk volvoer. Gij zult het zien, dat Ik opendoen zal de vensteren des hemels, en u zegen als een stroom van regen zal afgieten, zodat er gene schuren genoeg wezen zullen, om te bergen wat gij oogst.

11. En Ik zal om uwentwil den opeter, den alles verterenden sprinkhaan, schelden, dat hij u de vrucht des lands niet meer verderve; en de wijnstok op het veld zal u gene misdracht voortbrengen, zegt de HEERE der heirscharen.

12. En alle Heidenen zullen u, om zulk enen zegen Gods, gelukzalig noemen; want gijlieden zult een lustig land zijn, een land, waarin ieder een welgevallen heeft, zegt de HEERE der heirscharen (Zach. 7:14; 8:13, 23).

13. a) Uwe woorden, welke gij tegenwoordig onder elkaar spreekt, zijn tegen Mij te sterk geworden 1); gij meent, dat Ik een onheilig God ben, die Zich om vroomheid of

goddeloosheid niet bekommert, zegt de HEERE; maar gij zegt toch, alsof gij geheel onschuldig waart: Wat hebben wij tegen U gesproken, dat wij zulk een verwijt zouden hebben verdiend?

a) Job 21:14, 15.

1) Beter: doen mij geweld aan, d. w. z. tasten mijn heilig Wezen aan. En welk Wezen dit was, zegt de Heere later. Zij spreken het uit, zij spreken er onder elkaar van, dat de Heere niet let op de vromen of op de goddelozen, d. w. z. dat Hij den mens zijn gang laat gaan en derhalve de godvrezende niets heeft aan zijne oprechtheid en de goddeloze geen gevaar heeft te duchten van wege zijne goddeloosheid.

14. Gij zegt: Het is te vergeefs God te dienen; want wat nuttigheid is het, dat wij Zijne wacht waarnemen? en dat wij in het zwart gaan, vastende en rouwkladeren dragende voor het aangezicht des HEEREN der heirscharen?

15. En nu wij achten de hoogmoedigen, de verachters van God, die niet meer geloven, dat godsvrucht en vroomheid zegen en geluk zouden kunnen aanbrengen, gelukzalig, wij zien het immers voor onze ogen, dat ons vasten ons niets helpt, ook die goddeloosheid doen, de Heidenen, die zich niet bekommerenden om den waren God, voortleven, worden gebouwd; zij nemen toe in aards geluk, en rijkdom en macht; ook verzoeken zij den HEERE, daar zij door openlijke, ten hemel schreiende zonden God tot wraak tarten, en toch zij worden niet gestraft, integendeel ontkomenzelfs, als zij door hun goddeloosheid in gevaar geraakt zijn.

Het verwerpelijke der gezindheid, welke zich in deze woorden uitspreekt, bestond minder in de klacht, dat hun vroomheid hun gene winst aanbrengt, want zulke klachten spreken ook gelovige zielen in uren van aanvechting uit (bijv. Asaf in Ps. 73, of Job in Job. 21:5 vv. of de zanger van Ps. 10), maar veel meer in den waan, dat de bloot uitwendige godsdienst, welke volgens het voorgaande slecht genoeg was, de ware godsdienst was, welke God moest erkennen en belonen. Dat waarde hechten aan het bloot uitwendige werk van het vasten wordt reeds door Jesaja (Hoofdst. 58) bestreden, maar nam na de ballingschap steeds meer toe, totdat het in het Farizeïsme zijn toppunt bereikte. Hoe verschillend degenen, die hier spreken, van de bestredene gelovige zielen zijn, die zich in hunnen nood ook voor God op hun vroomheid beroepen, wijst vooral vs. 15 aan; omdat God hun het vasten niet met heil en zegen beloont, beginnen zij de hoogmoedige goddelozen zalig te prijzen.

Zo vals en eigenlievend is het menselijk hart, dat het ook voor zijnen eigenen Schepper niets voor niets of vrijwillig wil doen, maar er altijd wat voor hebben moet, als het Hem zal dienen; alhoewel God in 't geheel niet met onze eigene dingen gediend is, en Hij alles alleen om ons eigen welzijn van ons eist. Wanneer het dan in den weg der bekering wat moeilijk toegaat, dan moet het vlees dadelijk met het ongelovige Israël in de woestijn en wil weer omkeren tot zijne Egyptische vleespotten. Moet er dan nog iets bij worden geleden, dan vallen de meesten tijdens zulk ene aanvechting af. Dat is de reden, waarom zo vele mensen den weg ten leven of in 't geheel niet opgaan, of weer spoedig terugwijken, omdat hun vals oog alleen tijdelijk voordeel in den dienst van God zoekt, en als zij dat niet vinden, liever de wereld weer gaan

liefhebben, die zij bij zulk ene dubbelhartigheid toch nooit waren afgestorven. En het gelukt den satan bij velen, dat hij ze met ongeloof tegenhoudt, dat zij niet komen tot het smaken van God en Zijne liefde, waarbij zij anders wel zouden ondervinden, hoe goed de gelovigen het bij God hebben.

16. Het zou te vergeefs zijn, die goddeloze gezindheid en reden te willen wederleggen; maar Ik zal u tonen hoe de vromen zich tegenover u houden, en welk een groot loon hun ten deel wordt. Alsdan, als zij lasterlijke reden vernemen, spreken, die den HEERE vrezen een ieder tot zijnen naaste, om elkaar te troosten en onderling in het ware geloof in Gods heiligheid en rechtvaardigheid te sterken, en hare openbaring, die eens zeker komt: de HEERE merkt er toch op wie Hem dient, en Hij hoort wie Zijnen naam belijdt op aarde, en Hem verhoogt. Het geloof blijft niet voor eeuwig vergeten, en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven, waarin hun naam en hun geloof en hun geduld zijn opgetekend een gedenkboek voor degenen, die den HEERE vrezen, en voor degenen, die aan Zijnen naam gedenken¹⁾).

1) Dit herinnert aan de gezanten bij de Perzen, aan de namen van hen, die zich bij den Koning verdienstelijk hadden gemaakt, in een boek te schrijven, opdat zij later de beloningen daarvan zullen ontvangen.

Zo verzekert de Heere hier ook, dat er bij Hem een gedenkboek is, waarin wordt gemeld, wat Zijne kinderen verwachten. Een beker koud water aan een arm kind van God gegeven, wordt bij den Heere niet vergeten.

De Heere zegt dit tot bemoediging, opdat Zijne kinderen ook in dezen zullen zien op de vergelding des loons.

17. En zij zullen, zegt de HEERE der heirscharen, te dien dage, dien Ik maken zal, als Ik ten gerichte zal nederkomen, Mij eenbijzonder eigendom zijn, zodat Ik hun, als Mijnen geliefden kinderen, de eeuwige heerlijkheid, het erfdeel der heiligen in het licht verleen, en Ik zal hun al hun zonden vergeven, en zal hen in het gericht verschonen, gelijk als een man zijnen lichamelijken zoon verschoont, die hem dient.

De Heere maakt dezen dag, in zoverre die niet door de natuurlijke opvolging der dagen, maar door des Heeren onmiddellijk ingrijpen wordt teweeggebracht, en van den Heere zijnen inhoud verkrijgt.

Dezulken, die in oprechtheid en heiligheid zoeken te wandelen, mogen verwachten, niet uit verdienste, maar uit Gods liefde, om Christus wille, om genadiglijk behandeld te worden, zodat hun ongerechtigheden hun niet worden toegekend, maar uitgewist en hun zwakheden verschoond zullen worden, opdat het overige van hun godsdienst mocht aangenomen zijn.

18. Dan zult gijlieden, die Mijne heiligheid aantast, en Mijne gerechtigheid betwijfelt, daarentegen wederom zien en ondervinden, gelijk Mijn volk reeds meermalen door Mijne gerichten op aarde heeft leren kennen, het onderscheid tussen den rechtvaardige en den goddeloze, tussen dien, die in geloof en gehoorzaamheid God dient, en dien, die Hem niet

dient, zo als de Heidenen en goddelozen, en ook gij, die Mijnen naam lastert, en toch denkt Mij te dienen. Dan zult gij het feitelijk antwoord ontvangen op uwe tot hiertoe gehouden reden.

Tot zo lang dan gewacht, beproefden en bedroefden, bezochten en aangevochtenen, zieken en lijdenden onder ons! Vergelijkt gij u bij de kinderen des voorspoeds en der weelde, zo zijt gij voor het tegenwoordige grotelijks misdeeld, doch wie niets heeft en God vreest, heeft nog iets te wachten en wie zou nu niet willen of kunnen wachten op het zeker verkrijgen van enen onmetelijken schat, die ons niet rijk maakt voor een tijd, maar voor eeuwig? Hoe lang kan het duren? Aangaande de dagen onzer jaren daarin zijn zeventig jaren, of zo wij zeer sterk zijn, tachtig jaren; want snellijk wordt het leven afgesneden, en wij vliegen daarheen? En zouden wij dan dien korten tijd niet in de vreze Gods, en door Hem vertroost en versterkt, kunnen wachten op een eeuwig goed? .

HOOFDSTUK 4.

OVER CHRISTUS EN JOHANNES DEN DOPER.

1. Want ziet, die dag komt, dat Ik in heerlijkheid op aarde nederdaal en gericht houd, brandende met sterken gloed als eengloeïende oven, die alles verzenkt en vernietigt wat hij nabij komt; dan zullen alle hoogmoedigen, en al wie goddeloosheid doet a), een stoppel zijn, stro, waaruit het goede zaad is uitgedorst, en de toekomstige dag van het vuur des gericht zal ze in vlam zetten in en geheel verdelgen, zegt de HEERE der heirscharen, die, zo als het spreekwoord zegt, hun noch wortel noch tak laten zal 1), zij zullen met alles wat zij zijn en hebben, worden uitgeroeid.

a) Obadja 1:18.

De dag der toekomst is de dag, die begint met de komst van den Zoon Gods in het vlees en eindigt met de wederkomst. De Profeet ziet ook hier tot aan het einde der eeuwen. Alles is bij hem in één dag verenigd. De dag, waarop het zal openbaar worden, dat niet de Farizeën en de Schriftgeleerden, maar de tollenaars en zondaars bestaan zullen voor het aangezicht des Heeren, de dag, waarop Jeruzalem in vlammen zal opgaan en die waarop Hij eenmaal wederkomt, om te oordelen de levenden en de doden.

Christus Jezus gaat al de eeuwen louterend en reinigend, maar ook verwerpend door de wereld.

Hij is een rots der behoudenis voor alle degenen, die in Hem geloven, maar een rots, die verplettert, voor al wie tegen Hem opstaan en Hem verwerpen.

Hij is tot een oordeel gekomen, opdat wie zien blind worden en wie blind zijn zien mogen.

Hij is, als de HEERE!, onze gerechtigheid, een verterend vuur voor den zondaar.

2. Ulieden daarentegen, die Mijnen naam vreest, zal na een langen nacht van smart de Zon der gerechtigheid opgaan, de zon, die helder licht geeft en leven aanbrengt, die u de lang verlangde gerechtigheid Gods te weeg brengt, welke u rechtvaardigt en begenadigt. En er zal genezing, redding en verlossing uit alle ondervonden smarten, angsten en noden zijn onder Zijne vleugelen, welke zij als een vliegende vogel over u zal werpen; en gij zult dan juichend uitgaan uit de nauwe gevangenis, waarin gij tot hiertoe moest smachten onder de ongerechtigheid der goddelozen, en toenemen (of: vrolijk springen), als mestkalveren, die na een langen, donkeren winter uit de stallen komen, en over de herkgene vrijheid en de heldere lenteson verheugd zijn.

De Zon der gerechtigheid is zeker niemand anders, dan de Heere Christus (Ps. 84:12. Jes. 60:19); want Hij brengt de ware gerechtigheid te weeg, en met deze heil en leven. Doch op onze plaats is de gerechtigheid niet als persoon genomen, maar als de hoofdinhoud van alles, wat de Heere Christus aanbrengt aan allen, die geloven. En juist daarom wordt de volheid van

Zijn heil "gerechtigheid" genoemd, omdat de goddelozen het gericht en de gerechtigheid zullen ondervinden, en wel die gerechtigheid, welke niet alleen de goddelozen bestraft, maar ook de vromen met geluk en heil belooft. De vleugelen der zon zijn hare stralen. Evenals de stralen der zon licht en warmte over de aarde verbreiden tot wasdom en voorspoedigen groei van planten en levende wezens, zo zal de Zon der gerechtigheid genezing aanbrengen, alle nadelen en wonden, welke de macht der duisternis den vromen heeft aangebracht.

Gelijk de dag, die komen zal, een stormachtige dag zal zijn voor de goddelozen, een dag, in welchen God op hen regenen zal vuur en zwavel, en een schrikkelijk onweder, een dag van wolken en dikke donkerheid: zo zal het ook een schone en heldere dag zijn voor degenen, die God vrezen.

Christus Jezus is de Zonne der gerechtigheid. Rechtvaardigheid en gerechtigheid is beide het licht en de warmte van de Zon. Hij heeft een eeuwige gerechtigheid aangebracht. En onder het kled Zijner gerechtigheid is genezing en redding van alle zonde en ellende, voor alle zweren en wonden en etterbuilen, die niet verbonden zijn of met olie verzacht. Daarom zal ook de dag van Zijn tweede komst zijn als de morgen. Dan zullen de goddelozen voor eeuwig geworpen worden in de hel, maar alle Zijne gerechtvaardigden voor eeuwig gelukkig zijn.

De Heere Christus is niet alleen een Geneesmeester maar ook het geneesmiddel. Hij is de balsem van Gilead.

3. En gij zult de goddelozen, die u thans bespotten en vervolgen, vertreden, want zij zullen door Mijn verterend vuur des gerichts as worden onder de zolen uwer voeten, te dien dage, dien Ik maken zal (Hoofdst. 3:17), zegt de HEERE der heirscharen.

De almachtige allerhoogste God zal geheel tot vreugde der rechtvaardigen zijn. Hij zelf zal hun de overwinning geven, zodat de vijanden door de macht van Zijn woord geheel tot niet zullen worden. Wij moeten dus heden niet bevreesd voor hen zijn, want Jezus Christus behaalt altijd de overwinning, hoe vreemd het ook ga. God heeft thans zulke tijden geschapen, in welke alles spoedig moet vergaan, wat zich tegen de waarheid verzet. Het farizeïsme van alle tijden is geoordeeld en wij kunnen het gerust onder de voeten treden.

Hoeveel meer zal de Heere den Zijnen zegen en triomf geven over alle goddeloosheid, wanneer Hij den laatsten groten oordeelsdag zal hebben doen komen.

4. Daarom vermaan ik u-en dat is de somma van alles wat ik u in dit Boek der Profetieën had te zeggen: a) Gedenkt altijd der wet van Mozes, Mijnen knecht, die Ik hem bevolen heb op Horeb (Ex. 3:1) aan gans Israël; gedenkt der inzettingen en rechten, waaruit zij bestaat. Houdt u aan haar en wandelt alzo; want daarin hebt gij de eeuwige openbaring Mijner gerechtigheid en heiligheid. Laat af verder van haar af te wijken, opdat gij den vloek, dien Mijne wet den overtreders dreigt, ten dage van Mijn gericht moogt ontkomen, en de zaligheid, welke zij den godvruchtigen belooft, en naar welke zij verlangen, moogt deelachtig worden.

a) Deut. 6:3.

De wet komt hier voor als afdruksel der heiligheid Gods, evenals in Matth. 5:17. In deze eigenschap is zij even eeuwig als God en geen jota en geen tittel daarvan kan vergaan. Alleen van dit standpunt verkrijgt men het juiste inzicht in den samenhang van dit met het voorgaande en volgende. De Profeet heeft het gericht aangekondigd; hier brengt hij het tot zijn grondslag terug, en wijst tevens ook aan, hoe het volk en hoe ieder in 't bijzonder dat kan ontkomen. Gods wet en Zijn volk zijn onafscheidelijk. Wordt de wet niet onder het volk vervuld, hetgeen hetzelfde is als de heiliging van den naam van God zo moet zij aan het volk vervuld worden.

Zij moesten de komst van den Messias verwachten, en de prediking van Zijn Evangelie, en de oprichting van Zijn Koninkrijk en in die verwachting moesten zij de Wet van Mozes gedachtig zijn en in gehoorzaamheid daarnaar leven, en dan konden zij de vertroosting verwachten, die de Messias zou aanbrengen voor de gewilligen en gehoorzamen. Laat hen de Wet van Mozes onderhouden en leren naar het licht, dat die hun gaf, en dan mogen zij het voordeel van het Evangelie van Christus verwachten; want aan hen die heeft, en hetgeen hij heeft wel gebruikt, zal nog meer gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben.

5. Ziet, Ik zende ulieden, zo als Ik u reeds in Hoofdst. 3:1 beloofd heb, enen bode, die als heraut den weg voor Mij zal bereiden, namelijk den Profeet a) Elia 1) enen Profeet, die in de kracht en in den geest van Elia, en als deze in een tijd, arm in geloof en vol goddeloosheid, spreken en handelen zal, eer dat met Mijzelfen die grote en die vreselijke dag van het gericht des HEEREN komen zal.

a) Matth. 11:14; 17:11, 12, 13. Mark 9: 11, 12, 13. Luk. 1:17.

Ene oude onder de rabbijnen en kerkvaders verbreide mening is, dat hier de Profeet Elia, die ten hemel is opgenomen, bedoeld zou zijn. Daarom zetten de Alexandrijnse overzetters hier over: "Elia de Thisbiet. " Evenzo Sir. 48:10 en de Joden ten tijde van Christus (Joh. 1:21. 1 Matth. 17:10). Het verkeerde dezer mening wordt, afgezien van andere redenen, door het Nieuwe Testament ten duidelijkste bewezen. "Johannes de Doper word reeds vóór zijne geboorte door den engel Gabriël als de beloofde Elia aangekondigd met woorden, welke duidelijk op onze profetie doelden (Luk. 1:16 vv.). Het optreden van Johannes kwam verder zeer nauwkeurig overeen met de woorden van den Engel en van onze profetie, zowel in den uitwendigen vorm, waarin hij zich als een der oude Profeten, als een Elia voorstelde, als ook in zijne prediking en in hare vrucht. Eindelijk bevestigt Christus zelf (Matth. 11:10 vv. 17:11 vv. Luk. 7:27 vv. Mark. 9:11 vv.), dat Johannes de door Maleachi voorzegde Bode en Profeet Elia was. Zo is Elia gekomen; maar het is hem slechts bij weinigen gelukt, de harten tot de vaders te bekeren. Daarom moest hun het komen des Heeren tot Zijnen tempel ten verderve worden. Als de Romeinse adelaars zich op het verworpen en vervloekte volk en land nederlieten werd het met den ban geslagen en het zal daaronder liggen, totdat het zijn hart tot de vaders laat bekeren, en den Heere, die tot Zijnen tempel gekomen is, erkent en aanneemt. Met de herinnering aan de wet van Mozes, en met de aankondiging van den Profeet Elia vóór de komst des Heeren eindigt de profetie des Ouden Verbonds. Na Maleachi is geen Profeet in Israël meer opgestaan, totdat de tijd vervuld was, dat in Johannes den Doper de door hem aangekondigde Elia optrad, en spoedig ook de Heere tot Zijnen tempel, de eengeborene Zoon

Gods in Zijn eigendom kwam, om allen die Hem opnamen, tot kinderen Gods, tot eigendom des Heeren te maken. Wet en Profeten hebben van Christus getuigd, en Christus is gekomen, niet om de wet en de Profeten te ontbinden, maar ze te vervullen. Op den berg der verheerlijking van Christus verscheen daarom Mozes, de middelaar der wet en des Ouden Verbonds, en Elia, de Profeet, als hersteller der wet in Israël, om met Jezus te spreken, van Zijnen uitgang, dien Hij te Jeruzalem zou volbrengen (Matth. 17:1 vv.), den apostelen en ons allen tot een feitelijk getuigenis, dat Jezus Christus, die Zijn leven voor ons in den dood heeft gegeven, om onze zonde te dragen en ons van den vloek der wet te verlossen, de geliefde Zoon des Vaders is, dien wij moeten horen, opdat wij in geloof in Zijnen naam kinderen Gods en erfgenamen des eeuwigen levens worden.

6. En hij zal het hart der vrome vaders, als Abraham, Izak en Jakob, Jozua, Samuël en David en der oude Profeten tot de kinderen wederbrengen, en het hart der kinderen, die zich nu voor hun vrome voorvaders schamen, tot hun vaders 1), zodat beider harten, welke door de goddeloosheid der kinderen van elkaar waren gescheiden, weer verenigd worden, daar het geloof, de gehoorzaamheid, de liefde en trouw der vaders in de harten der kinderen weer opleeft. Ik zal dat doen, opdat Ik niet kometen verderve, en de aarde, uw land, met den ban der vernietiging, met eeuwigen vloek en verdoemenis sla 2).

1) Het veronderstelt, dat deze harten van elkaar gescheiden waren. Het hart der vaders, dat is de gevoelens der vaders in leer en godsdienst zou aanmerkelijk verschillen van de begrippen hunner nazaten. Maar de tegenbeeldige Elia zou het hart der vaders tot de kinderen wederbrengen, dat is, hij zou de leer der waarheid, zoals die door de aartsvaders beleden en bewandeld, maar in der tijd in onbruik gekomen was, wederom tot de kinderen brengen, en in het helderste daglicht voorstellen. Ook zou hij het hart der kinderen wederbrengen tot hun vaders. Zijne bediening zou ene gezegende vrucht wezen, zodat er velen zouden bewogen worden, om de oude beproefde leer gelovig aan te nemen en godvruchtig daarnaar te wandelen.

Het was de roeping van Johannes den Doper, om wegbereider te zijn voor den Messias, door bij zijne tijdgenoten een verlangen te wekken naar Hem, van Wien de heilige Patriarchen en de Profeten hadden geprofeteerd en gesproken. Hij moest de boetprediker zijn, die met de scherpte der Wet kwam, opdat deze tuchtmeester tot Christus zou wezen, opdat hij Hem zou voorstellen als degene, in Wien er alleen behoudenis en redding zou zijn voor een verloren volk.

2) Het was daarom ook, dat Johannes de Doper, het uitriep, dat de bijl al reeds aan den wortel der bomen was gelegd.

Israël heeft zich niet bekeerd. Israël heeft als volk den Messias verworpen en daarom is het als volk met den ban geslagen, heeft het zijn nationaal bestaan verloren.

Zo ook een ieder, die den Christus verwerpt, zal eenmaal voor eeuwig den vloek van Gods toorn dragen, en er nooit meer onder uitkomen.

Het Oude Testament eindigt met dezelfde waarheid, waarmee het Nieuwe begint, dat de Christus Gods gesteld is tot een val en tot een opstanding.

SLOTWOORD OP HET BOEK MALEACHI.

Niet ten onrechte is Maleachi genoemd, het avondrood van den ouden tijd, en toch tevens het morgenrood van den nieuwen dag, op welken de Zonne der gerechtigheid opging.

Hij is de laatste der Profeten van den Ouden dag, wiens woord niet een nagalm is van wat de vroegeren hebben gesproken, maar hetwelk getuigt van den moed des geloofs, en bovenal van de inleiding en werking des Geestes, opdat zijne tijdgenoten zouden teruggeroepen worden van de zonde, de eigengerechtigheid en van een eigenwilligen godsdienst, en Israëls vromen onder hen vertroost met de toekomst van den Messias.

Zijne profetieën behelzen daarom zowel woorden van waarschuwing als van troost.

Maar opdat zij ingang mochten vinden, opdat zij voor de navolgende eeuwen een blijvende kracht zouden hebben, eindigt hij met een krachtige waarschuwing, opdat er een blijvend roepen zou zijn om den Engel des Verbonds, maar ook opdat, wie straks den Messias zouden verwerpen, dit niet ongewaarschuwd zouden doen.

Het vóórlaatste woord is een woord van blijvende hope; het laatste een van ernstige waarschuwing, waarin echter ook de stellige waarheid ligt opgesloten, dat de Christus Gods alleen de redder van Zijn volk zou zijn, Hij, die voor alle Zijne gelovigen de oorzaak van vloek en ban, van dood en ellende zou wegnemen.

De oude Rabbijnen hebben Maleachi genoemd, het "zegel der Profetie, " en inderdaad heeft hij verzegeld al wat te voren reeds gesproken was.

"De Heere komt, " is de inhoud van al zijne woorden; als straks de door hem voorspelde Elia optreedt, sluit deze zich aan, aan dit zijn woord en klinkt het eveneens van diens lippen: "De Heere komt. "